

Dzisiaj przeniesiemy się na północ Polski do Lidzbarka Warmińskiego. Znajduje się tutaj zamek biskupi, który powstał w XIV w. W zamku tym przebywał jako biskup jeden z najbardziej znanych polskich twórców Ignacy Krasicki. Tutaj tworzył i sprawował swoje obowiązki. Przejdźmy do historii.

Latem 1794 r. zmarł prymas Polski, książę Michał Jerzy Poniatowski. Gniezno i prawie cała diecezja należała od 1793 r. do Prus. Król Fryderyk Wilhelm II Hohenzollern zastanawiał się komu zaproponować tę godność. 16 lub 17 lutego 1795 r. Krasicki został powiadomiony, że wybór padł na niego. Oficjalna nominacja nastąpiła dziesięć dni później. Przez kilka miesięcy był Krasicki de facto prymasem Polski. Zakaz używania tego tytułu nastąpił z chwilą ogłoszenia III rozbioru Polski, który zakończył historię Rzeczypospolitej Obojga Narodów. W miejsce używania tytułu prymasa, król pruski przyznał Krasickiemu prawo do tytułu księcia.

Ignacy Krasicki zmarł 14 marca 1801 r.

W Lidzbarku, gdzie utworów, Krasicki uczonych, artystów i staraniom zamek w ośrodku nauki, kultury i daleko poza granice kraju. wieczory literackie, ogrody były znane w całej rodzinnych stron, nazwał je We wnętrzach zamku Ignacy księgozbiór. Jego inną pasją Zebrał wiele rzeźb i około 40 urządził galerię obrazów, w dzieła sztuki mistrzów flamandzkich. Obecnie w Warmińskie, oddział Warmii i Mazur. zaadaptowane zostało na

powstała większość jego gromadził wokół siebie malarzy. Dzięki jego Lidzbarku stał się sztuki promieniującym Krasicki zorganizował teatr i zbudował oranżerię, a jego Polsce. Z sentymentu do Krasiczyńcem i Dubieckiem. Krasicki zgromadził bogaty było kolekcjonerstwo. tys. sztuków. Na zamku której można było oglądać włoskich, francuskich, Zamku mieści się Muzeum olsztyńskiego Muzeum Przedzamcze południowe Hotel Krasicki. Założeniem

hotelu jest stworzenie żywego i aktywnego ośrodka kulturalnego przy zachowaniu konferencyjno-wypoczynkowego charakteru. „Książę poetów”. Najbardziej znany był jako autor niezliczonych fraszek i bajek. Tworzył również satyry(*"Bajki i przypowieści"* (1779), *"Satyry"* (1779) i poematy heroikomiczne. Nie stronił także od publicystyki. Pośród poematów najbardziej znane to: „*Myszeis*” (1775), *"Monachomachia, czyli Wojna mnichów"* (1778) wyszydzająca zepsucie obyczajów zakonnych i *"Antymonachomachia"* (1779). Atakowany był za nie przede wszystkim przez duchownych, których ośmieszał. Do znanych utworów Krasickiego należy też powieść edukacyjna *"Pan Podstoli"* (cz. 1-2, 1778-1784), , powieść o charakterze rozprawy filozoficzno-obyczajowej *"Historia"* (1779), *"Wojna chocimska"* (1780), encyklopedia *"Zbiór potrzebniejszych wiadomości..."* (tom 1-2, 1781-1783) Krasicki jest także autorem ośmiu tomów genealogii szlachty polskiej (zachowało się jedynie pięć). Dzieło to miało być uzupełnieniem nieco wcześniejszego „*Herbarza*” Kaspra Niesickiego. W 1781 r. wydał nakładem drukarni Michała Grölla w Warszawie dwutomowy Zbiór potrzebniejszych wiadomości, drugą po Nowych Atenach polską encyklopedię powszechną Za pierwszą powieść w dziejach literatury polskiej uznaje się jego powieść satyryczno-utopijna „*Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*” (1776). Do głośnych utworów patriotycznych zaliczyć trzeba *"Hymn do miłości ojczyzny"* (1774) i *"Pieśń na dzień 3 maja 1792"*.

Ważniejsze dzieła Krasickiego zyskały sławę europejską, zostały przetłumaczone na wiele języków – łacinę, francuski, niemiecki (m.in. w latach 90. XVIII w. Jerzy Olech), włoski, rosyjski,

czeski, chorwacki, słoweński, węgierski. Szeroka recepcja jego dzieł utrzymywała się przez cały wiek XIX. Wielu twórców oświeceniowych poświęciło mu utwory poetyckie, np. Stanisław Trembecki, Franciszek Zabłocki, Wojciech Mier, a w XX w. K.I. Gałczyński. Prozaicy czynili go bohaterem swych utworów np. Wincenty Pol, Adolf Nowaczyński, Henryk Sienkiewicz

Zamek biskupi w Lidzbarku Warmińskim to jedna z największych atrakcji turystycznych na Warmii. Średniowieczny zamek obronny powstał w XIV wieku i odznacza się typową gotycką architekturą. Imponująca budowla z czerwonej cegły znajduje się w centrum miasta i stanowi wizytówkę Lidzbarku Warmińskiego. Budowa lidzbarskiego zamku trwała dokładnie 51 lat i związana była z przeniesieniem siedziby biskupów warmińskich z Ornety do Lidzbarka Warmińskiego. Budowla na planie czworoboku o wymiarach 48,5×48,5 metrów została ukończona w 1401 roku. W kolejnych stuleciach zamek był kilkakrotnie przebudowywany. Obronny charakter zamku zapewniło otoczenie rzek Łyny i Symsarny oraz fosy i murów obronnych. Od strony miasta do twierdzy można było dostać się tylko za pośrednictwem Bramy Młyńskiej. Ważnym elementem zabudowy zamkowej jest wieża wysoka, które znajduje się w północno-wschodnim narożniku. W pozostałych narożach dobudowano po pożarze w 1442 roku wieżyczki na konsolach.

Zamek pełnił funkcję obroną oraz reprezentacyjną. W piwnicy znajdowały się magazyny żywności i więzienie. Na parterze natomiast kuchnia, browar, piekarnia oraz szkoła dla chłopców pruskich. Charakterystyczne krużganki, jakie zdobią dziedziniec lidzbarskiego zamku od razu kojarzą się z dziedzińcem Królewskiego Zamku na Wawelu. W 1673 roku w celach mieszkaniowych dla biskupów dobudowano barkowy pałac, który został rozebrany niecałe dwieście lat później. Warto nadmienić, że biskupi finansowali różne elementy zamku, m.in. barokowy pomnik św. Katarzyny z 1756 roku oraz wystrój wielu komnat został zrealizowany ze majątku biskupa Grabowskiego. Również z inicjatywy biskupa Grabowskiego przestronna kaplica zamkowa z przepięknym sklepieniem oraz wyjątkowymi freskami zyskała bardziej rokokowy charakter. Do pomieszczeń reprezentacyjnych zaliczano także wielki refektarz, nazywany często salą sądową.

W lochach znajduje się arsenał i lapidarium, gdzie wystawiono armaty oraz kamienne detale i rzeźby z dawnego pałacu bpa. Jana Stefana Wydźgi. Na parterze prezentowane są zbiory sztuki gotyckiej, portrety, dokumenty związane ze słynnymi mieszkańcami zamku oraz elementy dawnego wyposażenia sal zamkowych. Na pierwszym piętrze znajdują się pamiątki po biskupach warmińskich tj. ornaty, kapy ołtarzowe oraz pokaźny zbiór pamiątek po Ignacym Krasickim.

Kres świetności biskupiej rezydencji nastąpił w roku 1772 r. (I rozbiór Polski). Przejęcie przez państwo dóbr biskupich i kapitulnych (oraz złożenie hołdu królowi) oznaczało koniec dotychczasowej całkowitej niezależności i samodzielności zarówno politycznej jak i gospodarczej. W 1795 roku biskup Ignacy Krasicki opuścił Lidzbark Warmiński, a zamek-rezydencja opustoszała. W czasie wojen napoleońskich, w latach 1807-1810, w zamku funkcjonował szpital wojskowy, a po 1831 r. - zakaźny. W latach 30 XIX wieku Nadprezydent Prus Wschodnich i Zachodnich stwierdził, że zamek nadaje się wyłącznie do rozbiórki. Rozebrano więc pałac Wydźgi, a z uzyskanego materiału przeprowadzono najpilniejsze remonty, głównie dachów. Pozostałym materiałem zapełniono fosę zamkową i utworzono groblę dojazdową. Tym samym trwale oddzielono zamek właściwy od przedzamcza. Kolejna przebudowa zamku, to adaptacja na sierociniec w połowie XIX w. Równocześnie, w latach zawieruch wojennych zamek pełnił funkcje szpitala wojskowego (lata 1863-1877, 1880 r. i 1914 r.). Moment zwrotny w historii obiektu nastąpił w roku 1896, kiedy przystąpiono do prac badawczych. W roku 1927 rozpoczęto kompleksowe prace konserwatorskie a następnie utworzono Muzeum Zamkowe. W czasie II wojny światowej zamek został zajęty przez wojsko. Po wojnie badania i prace konserwatorskie trwały od lat 50tych do 80tych. W roku 1957 zamek przejęło Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Pojezierze”. W 1961 r. powołano Muzeum Warmińskie a od 1963 r. zamek jest oddziałem Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Przedzamcze zostało w ostatnich latach zaadaptowane na funkcje hotelowe. Mam nadzieję, że zachęciłam Was do przeczytania utworów Ignacego Krasickiego oraz do odwiedzenia zamku, gdy skończą się obostrzenia w związku z koronawirusem.